Η συγχώνευση της Τράπεζας Πειραιώς με την Αγροτική και το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, εάν είναι επιτυχής, θα προσφέρει μια νέα καταθετική βάση και μια μεγαλύτερη πρόσβαση στις διεθνείς αγορές. Αυτό τονίζει ο κ. Παναγιώτης Κορλίρας, πρόεδρος και επιστημονικός διευθυντής του Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών(ΚΕΠΕ), προσθέτοντας ότι η πρόταση Σάλλα μάλλον οδηγεί σε ιδιωτικοποίηση των υπαρχουσών κρατικών τραπεζών με την προϋπόθεση ότι δεν θα υπάρξει σημαντική παρεμβολή του ελληνικού κράτους. Επισημαίνει ότι δεν πρέπει να φοβίζουν οι ξένες επενδύσεις στο σημερινό διεθνοποιημένο περιβάλλον, ενώ εκτιμά ότι δεν διαφαίνεται προοπτική αφελληνισμού των ελληνικών τραπεζών. Σημειώνει ακόμη ότι η ελληνική κυβέρνηση δημιουργεί τις προϋποθέσεις, ώστε τα πιστωτικά ιδρύματα να ξαναχρηματοδοτήσουν τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές.

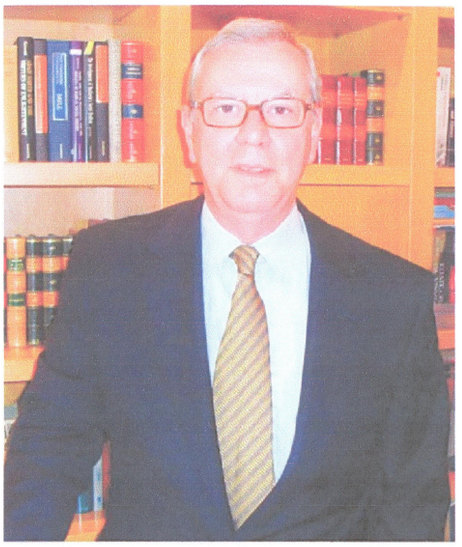

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΡΛΙΡΑΣ

"Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα παραμένει ανθεκτικό και υγιές"

Συνέντευξη:
ΣΩΤΗΡΗΣ ΛΕΤΣΙΟΣ

Τάραξε τα νερά του τραπεζικού συστήματος η πρόσφατη πρόταση Σάλλα για εξαγορά της Αγροτικής και του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου. Κατά πόσο είναι αυτή εφικτή στην παρούσα οικονομική συγκυρία;

Το ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις σε ό,τι αφορά την ανθεκτικότητά του. Για το λόγο αυτό η συγκεκριμένη συγχώνευση - αν τελικά είναι επιτυχής - θα προσφέρει στο νέο σχήμα μια ευρύτερη καταθετική βάση, ένα μεγαλύτερο εγχώριο μερίδιο αγοράς και μια μεγαλύτερη πρόσβαση στις διεθνείς αγορές χρήματος και κεφαλαίων. Ωστόσο, σημαντικοί κίνδυνοι ελλοχεύουν στην επίτευξη του εγχειρήματος αυτού δεδομένου ότι οι δυνατότητες χρηματοδότησης είναι περιορισμένες ακόμη κι αν το τίμημα της εξαγοράς είναι σχετικά μικρό στην παρούσα συγκυρία. Σε ένα δυσμενές μακροοικονομικό περιβάλλον, θα πρέπει οι τράπεζες να έχουν πιο προσεκτικά και επαρκώς κοστολογήσει τόσο την επάρκεια της χρηματοδότησής τους για νέες επενδύσεις όσο και την αντοχή των κεφαλαίων τους σε απρόσμενες διαταραχές.

Δεν είναι περίεργο που μία τράπεζα, όπως αυτή της Πειραιώς, που έχει λάβει οικονομική στήριξη του Δημοσίου και την οποία δεν έχει αποπληρώσει, επιχειρεί να αγοράσει κρατικές τράπεζες; Εξέλιξη αυτή ανοίγει τον δρόμο για κρατικοποίηση των ιδιωτικών τραπεζών ή προς ιδιωτικοποίηση των κρατικών;

Το πρόγραμμα ρευστότητας για την ελληνική οικονομία έχει συγκεκριμένη ημερομηνία λήξης, που σημαίνει ότι η κρατική παρέμβαση θα είναι προσωρινή. Σε κάθε περίπτωση η συγκεκριμένη πρόταση από την Τράπεζα Πειραιώς έχει σκοπό τη δημιουργία ενός σχήματος όπου ο εξαγοράζων, ο οποίος είναι μια αμιγώς ιδιωτική τράπεζα, θα μπορεί να επιβάλλει τους όρους του στις υπόλοιπες συνιστώσες, δηλαδή την ATEbank και το ΤΤ. Κατά συνέπεια, η συγκεκριμένη πρόταση μάλλον οδηγεί προς ιδιωτικοποίηση των υπαρχόντων κρατικών τραπεζών με την προϋπόθεση βέβαια ότι δεν υπάρχει σημαντική παρεμβολή του ελληνικού κράτους (π.χ. η αύξηση του κεφαλαίου της ATEbank θα πρέπει να συντείνει στην υγιή αύξηση των κεφαλαίων της, ύστερα μάλιστα και από τα αποτελέσματα των αποτελεσμάτων αντοχής, και όχι στην "παρέμβαση" του ελληνικού κράτους στη μετοχική σύνθεση του καινούργιου σχήματος).

> ***Οι ελληνικές τράπεζες διαδραματίζουν βασικό ρόλο στο ελληνικό επιχειρηματικό γίγνεσθαι και αποτελούν έναν από τους βασικούς παράγοντες για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας. Ως γνωστόν, πρωταρχικός στόχος της ελληνικής κυβέρνησης είναι η επάνοδος της οικονομίας σε ρυθμό ανάπτυξης και η παραγωγική αναδιάρθρωσή μας με παράλληλη ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της χώρας. Σε αυτό το σημαντικό έργο, πρωταγωνιστικό ρόλο οφείλουν να αναλάβουν ξανά οι τράπεζες. Είναι εμφανές ότι το τελευταίο χρονικό διάστημα οι επιχειρήσεις, τα ελληνικά νοικοκυριά και κάθε είδους δανειολήπτες δυσκολεύονται να αντλήσουν ρευστότητα για να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τις αυξημένες υποχρεώσεις τους***

Κατάφεραν και πέρασαν επιτυχώς τα τεστ αντοχής οι ελληνικές τράπεζες, με εξαίρεση την ATEBank. Από εδώ και πέρα τι άλλες κινήσεις πρέπει να γίνουν από την πλευρά τους, ώστε να αντιμετωπίσουν τις προσκλήσεις που θα προκύψουν μετά τα "stress tests";

Από τα πρόσφατα αποτελέσματα των σεναρίων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress tests) για ένα δείγμα 91 Ευρωπαϊκών τραπεζών, διαπιστώνεται ότι το ελληνικό τραπεζικό σύστημα παραμένει ανθεκτικό και υγιές. Η ATEBank ήταν η μόνη από τις εξεταζόμενες ελληνικές τράπεζες που δεν κατάφερε να περάσει το δυσμενέστερο (σχεδόν απίθανο) από τα τρία σενάρια. Το γεγονός αυτό δεν προσδίδει απαραίτητα μη διαχειρίσιμο συστημικό κίνδυνο στο ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα. Συγκεκριμένα για την ATEbank αλλά και για τις τράπεζες εκείνες οι οποίες έχουν περάσει οριακά τα αποτελέσματα των εξετάσεων αντοχής, θα πρέπει να υπάρχει άμεσα αύξηση των ιδίων κεφαλαίων τους αλλά και αναδιάρθρωση των δανειακών χαρτοφυλακίων τους με στόχο οι σχηματιζόμενες προβλέψεις να καλύπτουν σε επαρκή ποσοστό τα καθυστερούμενα δάνεια ανά κατηγορία δανείων. Ακόμη θα πρέπει να υπάρξει σημαντική περικοπή των λειτουργικών τους δαπανών.

Ωστόσο, λόγω της αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, η ενδεχόμενη επιμήκυνση της ύφεσης τόσο στην Ελλάδα όσο και στις χώρες της Νοτιοανατολικής και Αναπτυσσόμενης Ευρώπης αλλά και το υψηλό χρέος του ελληνικού δημοσίου μπορούν να επηρεάσουν τόσο τη δυνατότητα όσο και το κόστος δανεισμού. Για τη διατήρηση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος θα πρέπει να ληφθούν άμεσα μέτρα που ως στόχο θα έχουν την έξοδο της ελληνικής οικονομίας από την ύφεση και την αναπροσαρμογή της στρατηγικής χρηματοδότησης των πιστωτικών ιδρυμάτων. Στην περίοδο του τρέχοντος έτους 2010, οι τράπεζες θα πρέπει να αυξήσουν τα ίδια κεφάλαιά τους και αντλήσουν ρευστότητα για να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τις αυξημένες υποχρεώσεις τους αλλά και να αποφύγουν την προσφυγή στο δίχτυ ασφαλείας του Χρηματοπιστωτικού Ταμείου Σταθερότητας (€10 δις) του ΔΝΤ. Μέχρι και πρόσφατα οι τράπεζες μπορούσαν να αντλούν φθηνή ρευστότητα από το πρόγραμμα της ΕΚΤ. Όμως δεδομένου του γεγονότος ότι το συγκεκριμένο πρόγραμμα λήγει στο τέλος του 2010, οι τράπεζες καλούνται να προβούν σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου έτσι ώστε να αποσβέσουν οφειλές της τάξης των €95 δις, του προγράμματος ρευστότητας της ΕΚΤ, αλλά και να μπορέσουν να επιστρέψουν μέχρι τα μέσα του επόμενου έτους την οικονομική στήριξη που έχουν λάβει από το κράτος, λόγω της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης (πρόγραμμα €28 δις για την ενίσχυση της ρευστότητας της ελληνικής οικονομίας). Συνεπώς, οι αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου αλλά και οι συγχωνεύσεις / εξαγορές το επόμενο διάστημα για τα ελληνικά τραπεζικά ιδρύματα με χαμηλή βαθμολογία στα πρόσφατα σενάρια προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων θεωρούνται αναπόφευκτες.

> ***Σε ένα διεθνοποιημένο περιβάλλον δεν θα πρέπει να μας φοβίζουν οι ξένες επενδύσεις. Τόσο οι κυβέρνηση όσο και η ΤτΕ είναι υπέρ των ξένων επενδύσεων στον τραπεζικό τομέα οι οποίες θεωρούνται ότι συμβάλλουν στην αύξηση της παραγωγικότητας όπως επίσης και στην εισαγωγή τεχνογνωσίας στον κλάδο. Ωστόσο, εκ των πραγμάτων δεν διαφαίνεται αφελληνισμός των ελληνικών τραπεζών στο άμεσο μέλλον***

Πόσο ορατός είναι στο άμεσο μέλλον ο κίνδυνος αφελληνισμού των ελληνικών τραπεζών λόγω εξαγοράς από άλλες του εξωτερικού; Διακρίνεται ότι υπάρχει μία τέτοια κινητικότητα προς αυτή την κατεύθυνση;

Σε ένα διεθνοποιημένο περιβάλλον δεν θα πρέπει να μας φοβίζουν οι ξένες επενδύσεις. Τόσο οι κυβέρνηση όσο και η ΤτΕ είναι υπέρ των ξένων επενδύσεων στον τραπεζικό τομέα οι οποίες θεωρούνται ότι συμβάλλουν στην αύξηση της παραγωγικότητας όπως επίσης και στην εισαγωγή τεχνογνωσίας στον κλάδο. Ωστόσο, εκ των πραγμάτων δεν διαφαίνεται αφελληνισμός των ελληνικών τραπεζών στο άμεσο μέλλον. Αφενός, οι ξένοι επενδυτές και τα ξένα επενδυτικά σχήματα δεν είναι ακόμη πεπεισμένα ότι οι συνθήκες είναι ευνοϊκές για την είσοδό τους στην ελληνική αγορά. Αφετέρου, η Ελλάδα έχει να επιδείξει εγχώρια σχήματα τα οποία έχουν επικρατήσει όχι μόνο στο εγχώριο περιβάλλον αλλά και στα Βαλκάνια και την Νοτιοανατολική Ευρώπη, τα οποία γνωρίζουν καλά τις αγορές της ευρύτερης περιοχής, δημιουργώντας έτσι ένα δύσκολο ανταγωνιστικό περιβάλλον στα ξένα πιστωτικά ιδρύματα.

Η προτροπή του πρωθυπουργού κ. Γ. Παπανδρέου για χρηματοδότηση των επιχειρήσεων κατά πόσο είναι δυνατόν να επιτευχθεί μέσω των τραπεζών;

Αναμφίβολα, οι ελληνικές τράπεζες διαδραματίζουν βασικό ρόλο στο ελληνικό επιχειρηματικό γίγνεσθαι και αποτελούν έναν από τους βασικούς παράγοντες για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας. Ως γνωστόν, πρωταρχικός στόχος της ελληνικής κυβέρνησης είναι η επάνοδος της οικονομίας σε ρυθμό ανάπτυξης και η παραγωγική αναδιάρθρωση μας με παράλληλη ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της χώρας. Σε αυτό το σημαντικό έργο, πρωταγωνιστικό ρόλο οφείλουν να αναλάβουν ξανά οι τράπεζες. Είναι εμφανές, ότι το τελευταίο χρονικό διάστημα οι επιχειρήσεις, τα ελληνικά νοικοκυριά και κάθε είδους δανειολήπτες δυσκολεύονται να αντλήσουν ρευστότητα για να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τις αυξημένες υποχρεώσεις τους. Τα ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα "κατηγορούνται" , λόγω της *αυστηρότητάς τους να χορηγούν δάνεια*, αλλά και ότι όταν το επιχειρούν το *κόστος για τους πελάτες τους θεωρείται αρκετά υψηλό*. Οι τράπεζες από την άλλη μεριά, δικαιολογούν την στάση τους αυτή επειδή φοβούνται μελλοντική *αύξηση των επισφαλειών* στο χαρτοφυλάκιό τους, τη *δυσκολία να αντλήσουν οι ίδιες φθηνή ρευστότητα*, αλλά και λόγω της *καχυποψίας που υπάρχει στις αγορές χρήματος και κεφαλαίου*. Η ελληνική κυβέρνηση μέσω των κατάλληλων νομοσχεδίων, ρυθμίσεων και αναπτυξιακών προγραμμάτων δημιουργεί τις κατάλληλες προϋποθέσεις ώστε τα πιστωτικά ιδρύματα να ξανανοίξουν τις κάνουλες ρευστότητας προς τις ελληνικές επιχειρήσεις και τους Έλληνες καταναλωτές.

Είναι δυνατόν οι αγορές στα τέλη του 2011 ή στις αρχές του 2012 να μας εμπιστευτούν και πάλι, ακόμη και αν το χρέος αγγίζει το 150% του ΑΕΠ, όπως προβλέπει το ΔΝΤ;

Το βασικό είναι να επιτευχθεί η μεταστροφή του κλίματος υπέρ της αξιοπιστίας της Ελλάδας. Εφόσον υλοποιηθούν κατά γράμμα οι δεσμεύσεις του Μνημονίου συνεργασίας και ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα τα οποία μπορούν να βελτιώσουν το υπάρχον δημοσιονομικό πρόβλημα, τότε οι αγορές μπορούν να πειστούν. Στο ΚΕΠΕ έχουμε κάνει διάφορες εκτιμήσεις και επεξεργαστεί εναλλακτικά σενάρια για την λεγόμενη "δυναμική του χρέους" , με σκοπό να προσδιορίσουμε τον χρονικό ορίζοντα αφενός της σταθεροποίησης του λόγου χρέος προς ΑΕΠ, και μετέπειτα της σταδιακής μείωσής του σε ένα μακροπρόθεσμα διατηρήσιμο ποσοστό. Σε κάθε περίπτωση, αφαιρώντας το κόστος εξυπηρέτησης του υφιστάμενου δημοσίου χρέους, η προοπτική διατηρησιμότητας εδράζεται σε δύο απαιτήσεις: Πρώτον, ότι θα απαιτηθεί για αρκετό χρονικό διάστημα η επίτευξη "πρωτογενών πλεονασμάτων" στον κρατικό προϋπολογισμό, σε σταθερή ετήσια βάση, γεγονός που σηματοδοτεί μια διαρκή περιοριστική δημοσιονομική πολιτική, αγγίζοντας τα όρια αντοχής της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας. Δεύτερον, στο μέτρο που η πολιτική των εφικτών πρωτογενών πλεονασμάτων δεν επαρκεί, ή που επιμηκύνει επικίνδυνα τον χρόνο προσαρμογής, θα απαιτηθούν μέτρα απευθείας μείωσης του υπολοίπου του δημοσίου χρέους, με ενέργειες γνωστές ως sale of assets', δηλαδή αποκρατικοποιήσεις. Με δεδομένες τις δυσμενείς "αρχικές συνθήκες" , ο φαύλος κύκλος ελλειμμάτων-χρέους απαιτεί ευρηματική διαχείριση και γι' αυτό θεωρώ ότι το δημοσιονομικό πρόβλημα της χώρας είναι πρωτίστως πολιτικό. Εάν δεν υπερβούμε αυτόν τον φαύλο κύκλο, κάθε προσπάθεια ανασύνταξης του παραγωγικού ιστού της χώρας θα υπονομεύεται από τις αναγκαιότητες της δημοσιονομικής προσαρμογής και το υψηλό κόστος κεφαλαίου που είναι το φυσικό επακόλουθό της. Για να σπάσει αυτός ο φαύλος κύκλος, θα πρέπει, εκτός από το συμμάζεμα του δημόσιου τομέα, να υιοθετηθούν "κανόνες δημοσιονομικής προσαρμογής" (fiscal rules) που να δεσμεύουν την εκάστοτε πολιτική ηγεσία για την απαρέγκλιτη τήρηση και εφαρμογή τους. Για τον ίδιο σκοπό, είναι σκόπιμο και στην Ελλάδα, όπως και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, να θεσπιστεί μια "Αρχή Εποπτείας" της πορείας των δημοσιονομικών μεγεθών, ένα είδος Δημοσιονομικού Συμβουλίου (Fiscal Council).

> ***Το βασικό είναι να επιτευχθεί η μεταστροφή του κλίματος υπέρ της αξιοπιστίας της Ελλάδας. Εφόσον υλοποιηθούν κατά γράμμα οι δεσμεύσεις του Μνημονίου συνεργασίας και ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα τα οποία μπορούν να βελτιώσουν το υπάρχον δημοσιονομικό πρόβλημα, τότε οι αγορές μπορούν να πειστούν***